

п'ятьма трубачами через чагарник, щоб атакувати лівий фланг ворога. Раптова атака жмені сміливців внесла плутанину в ряди австрійців і посприяла успіху битви [5].

Про те, наскільки гіді віддано виконували свою роботу, переконливо свідчить епізод, що відбувся під Сен-Жан д'Акрком – 4 травня 1799 р. Під час облоги цієї фортеці Бонапарт перебував у траншеї. Раптово поруч впала важка вибухівка. Бригадири гідів Доменіль і Карбонель, не вагаючись, кинулися до свого генерала і закрили його власними тілами. На щастя, обидва сміливці залишилися живими, тим більше, не постраждав і сам Бонапарт [6, с. 427].

Злиття цих двох частин – Гвардії законодавчого корпусу і Гвардії Директорії, з одного боку, і гідів Бонапарта з іншого, а також бойовий досвід гідів у Єгипті, показували, що відтепер Гвардія набуває іншого призначення, ніж у попередню епоху, коли вона виконувала, як уже відзначалося, насамперед, поліцейські функції й служила прикрасою через парадну форму офіційних церемоній, то тепер гвардія перетворювалася на добірну військову частину, головним завданням якої була охорона головнокомандувача в ході кампанії, а також виконання особливих тактичних завдань на полі битви [6, с. 429].

Головнокомандувачем даної гвардії формально був на початках маршал Лан, хоча фактично нею керував Бонапарт, який згодом перебрав її управління повністю в свої руки [3]. Слід зазначити, що Наполеон особисто обирав солдат до цього елітного формування, їх середній вік мав становити 35 років, також враховувалися певні індивідуальні характеристики. У полках гренадер була традиція – протикати вухо і носити в ньому золоту сережку, також золотий годинник, що особливо підкреслювало елітність даних військових формувань.

Відтак, ці елітні військові структури відігравали вирішальну роль у всіх битвах Наполеона і були його своєрідним форпостом для просування на полях битв.

Отже, можемо погодитися із відомим висловом про те, що великі батальйони вирішують все. Наполеонівська армія є однією із найвеличніших військових формувань за всю історію людства. Адже грандіозність її планування справді заслуговує схвалення, і хоча згодом це була багатонаціональна армія, проте, основу її становили елітні, добре вишколені військові формування – гренадерів, які були особисто віддані своєму головнокомандувачу. Наполеона Бонапарта вважають творцем військового мистецтва, яке пережило свій час. Він взяв на озброєння, народжену революцією, ідею єдності нації, але надав їй іншого значення. Це вже була не ідея захисту вітчизни, а пропаганда першості Франції на міжнародній арені. В реалізації цього важливого стратегічного для Наполеона завдання, його опорою й підтримкою стала французька армія, комплектуванню й навчанню якої приділяв значну увагу воєначальник.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гренадери Наполеона [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://bonapartizm.narod2.ru/fuzileri_grenaderi_v_pohode/
2. Касатиков С. Французкая армия 1812 / С. Касатиков // Научно-популярное издание. – Отечественная война. – № 3. – Харьков, 2001. – С. 2–19.
3. Кисельов В. Почётная гвардия Наполеона / В. Кисельов / Военно-исторический альманах – Новый солдат. – № 199. – Артемовск, 2002. – С. 4–40.
4. Комплектування почесної гвардії [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ciwar.ru/epoha-napoleona/pochetnaya-gvardiya-napoleona/komplektovanie-pochetnoj-gvardii/>
5. Ротмистрова П. История военного искусства / П. Ротмистрова. – М.: Воениздат 1963. – С. 197.
6. Соколов О. Армия Наполеона / О. Соколов. – Санкт-Петербург: Империя, 1999. – 595 с.
7. Тарле Е. Наполеон / Е. Тарле. – М.: Пресса, 1941. – 319 с.

Пістун Н.

Науковий керівник – доц. Удич З. І.

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ІСТОРІЇ

Інтерактивне навчання – це передусім, діалогове навчання під час якого відбувається взаємодія учнів з учителем. Сенс такого навчання полягає у тому, що під час навчального процесу практично всі учні залучені до процесу пізнання, мають можливість розуміти, усвідомлювати і рефлексувати з приводу того, що вони знають і думають. Окрім того, теми для обговорення не повинні бути закритими чи дуже вузькими [3, с. 136]. Тобто навчання відбувається шляхом взаємодії всіх тих, хто навчається і навчає.

Інтерактивна взаємодія виключає як домінування одного учасника навчального процесу над іншим, так і однієї думки над іншою. У ході інтерактивного навчання учні вчать бути демократичними, спілкуватися з іншими людьми, критично мислити, приймати обдумані рішення [4, с. 357].

У процесі застосування методу інтерактивного навчання можуть виникати різні проблеми та труднощі. Головна із них: учень часто не має власної думки, а якщо і має, боїться висловлюватися. Самі учні пояснюють це так: «В нас рідко запитують власну думку», «Чи цінна моя думка?», «А раптом вона не співпаде з думкою вчителя чи колективу?», «Вона суперечить думці учня, що має в класі авторитет з цього предмету» [5, с. 32].

Також проблемним є те, що школярі не вміють слухати інших, об'єктивно оцінювати їх думку, рішення; не готові в процесі обговорення змінювати власну точку зору, йти на компроміс; не здатні бути мобільними, змінювати обстановку, методи роботи. Також виникають труднощі в малих групах: лідери намагаються «тягнути» групу, а слабші учні відразу стають пасивними. Часто трапляється висловлення відверто антисупільних думок з метою завоювання «авторитету», привертання уваги [2].

Найбільш ефективними на уроках історії можна виділити наступні методи, які подані у *табл. 1*. [1].

Таблиця 1.

Інтерактивні методи роботи на уроках історії

<i>Методи</i>	<i>Застосування</i>
<i>Робота в малих групах.</i>	Найсуттєвішим тут є розподіл ролей: «спікер» – керівник групи (слідкує за регламентом під час обговорення, зачитує завдання, визначає доповідача, заохочує групу до роботи), «секретар» (веде записи результатів роботи, допомагає при підведенні підсумків та їх виголошенні), «посередник» (стежить за часом, заохочує групу до роботи), «доповідач» (чітко висловлює думку групи, доповідає про результати роботи групи). Можливим є виділення експертної групи з сильніших учнів. Вони працюють самостійно, а при оголошенні результатів рецензують та доповнюють інформацію.
<i>«Мікрофон»</i>	Учні швидко по черзі висловлюються з приводу проблеми, передаючи один одному уявний «мікрофон». Незакінчені речення: відповідь учня – це продовження незакінченого речення типу «можна зробити такий висновок...», «я зрозумів, що...».
<i>«Мозковий штурм»</i>	Учитель називає тему дискусії та запрошує вас взяти участь у її обговоренні шляхом «штурму», який організовується за такими етапами: всі учасники «штурму» пропонують ідеї щодо розв'язання висунутої проблеми (ідеї можуть бути будь-якими, навіть фантастичними); учень або учениця записує на дошці всі ідеї, що пропонуються; коли група вважає кількість поданих ідей достатньою, їх подання припиняється. Після того, як майже всі ідеї зібрані, вони групуються, аналізуються, розвиваються групою. Вибираються ті, що, на вашу думку, допоможуть вирішити поставлену проблему.
<i>Метод «Займи позицію»</i>	Цей метод допомагає проводити дискусію із суперечливої теми. Надає можливість висловлюватися кожному, продемонструвати різні думки з теми, обґрунтувати свою позицію в будь-який час, якщо його переконали та назвати більш переконливі аргументи. Порядок проведення: •учитель називає тему та пропонує висловити свою думку та пропонує висловити свою думку з досліджуваної теми; •учню потрібно стати біля того плакату, який збігається з його точкою зору; •учень готується до обґрунтування своєї позиції, чому саме її він обрав; •якщо після обговорення дискусійного питання учень змінив точку зору, то може перейти до іншого плакату і пояснити причини свого переходу, а також назвати найбільш переконливу ідею або аргумент протилежної сторони.

ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

<p><i>Метод «Навчаючі-вчуся»</i></p>	<p>Цей метод надає можливість взяти участь у навчанні та передачі своїх знань іншим, у даному випадку своїм однокласникам та однокласницям під час уроку.</p> <p>Робота організовується так: після того як учитель назвав тему та тему уроку, роздав учням картки із завданням, їм потрібно ознайомитися з інформацією, що міститься на кожній картці; якщо учням щось незрозуміло, вони отримують інформацію вчителя; учні готуються до передачі цієї інформації іншим у доступній формі; їм необхідно ознайомити зі своєю інформацією інших однокласників та однокласниць (учень має право говорити тільки з однією особою його завдання полягає в тому, щоб поділитися своєю інформацією з іншими учнями і самому дізнатися про певну інформацію від них). Тоді, коли всі поділилися та отримали інформацію, учні висловлюють свої думки з приводу виконаного завдання.</p>
<p><i>Метод «Робота в парах»</i></p>	<p>Робота в парах є різновидом роботи в малих групах. Ця форма роботи дозволить учням набути навичок співпраці, оволодіти вмінням висловлюватись та активно слухати.</p> <p>Організуйте роботу так (правила для учнів):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Прочитайте надане завдання та інформацію до його виконання. 2. Визначте, хто буде говорити першим. 3. Висловіть свої думки, погляди на проблему по черзі. 4. Дійдіть спільної думки. 5. Визначте, хто буде очолювати результати роботи класу та підготуйтеся до нього. <p>Для ефективного спілкування в парах вам необхідно враховувати кілька моментів. Варто запропонувати учням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • сісти обличчям до того з ким говорите нахилийтесь вперед, встановіть контакт очима; • допомагати партнерові говорити, використовуючи звуки та жести заохочення: кивок головою, доброзичливу посмішку, слова «так-так»; • якщо необхідно, ставити уточнюючі запитання (запитання, які допомагають прояснити ситуацію, уточнити дещо з того, що вже відомо. Наприклад, «Ти дійсно маєш на увазі, що...?», «Чи правильно я зрозуміла, що?»). Під час висловлювання говорити чітко, по суті справи, наводячи приклади і пояснюючи свої думки.
<p><i>Метод «Акваріум»</i></p>	<p>У цьому методі одна мікрогрупа працює окремо, в центрі класу, після обговорення викладає результат, а решта груп слухає, не втручаючись. Після цього групи зовнішнього кола обговорюють виступ групи та власні здобутки.</p>

Для ефективного застосування інтерактивного навчання, зокрема, для того, щоб охопити весь необхідний матеріал і глибоко його вивчити, а не перетворити технологію в неефективні «ігри задля ігор», учитель має ретельно планувати свою роботу. За умови вмілого провадження інтерактивні методи навчання дозволяють залучити до роботи усіх учнів класу, сприяють виробленню соціально важливих навичок роботи в колективі, взаємодії, дискусії, обговорення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Томчишина М.І. Інтерактивні методи навчання в діяльності вчителя. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://teacherjournal.com.ua/shkola/ukrainska-mova-ta-literatura/2501-nteraktivn-metodi-v-pedagogchnj-dyalnost-vchitelya-shkoli.html>.
2. Інтерактивні методи навчання: теорія і практика впровадження. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://shkola.ostriv.in.ua/publication/code-103F1AF92B958>.
3. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія і практика. – К., 2002. – 136.
4. Енциклопедія освіти /Акад. пед. наук України; гол. ред.. В.Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 357 с.
5. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібник / О.І. Пометун, Л.В. Пироженко. За ред. О.І. Пометун. – К.: Видавництво А.С.К., 2004. – с. 192.

Піхурська І.

Науковий керівник – доц. Удич З.І.

ВРАХУВАННЯ АКЦЕНТУАЦІЇ ХАРАКТЕРУ УЧНЯ У НАВАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Акцентуація характеру – це надмірне вираження певних індивідуальних рис характеру підлітка або їх поєднань, що являється крайнім варіантом норми і межує із психопатією [5].